

УДК 7.038:004:316.77

DOI <https://doi.org/10.32782/uad.2026.3.21>**Колесник Наталія Євгенівна,**

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну

Житомирського державного університету імені Івана Франка

ORCID ID: 0000-0001-9384-9369

kolesnik@zu.edu.ua

ЕТНОДИЗАЙН У ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОМП'ЮТЕРНІЙ ГРАФІЦІ ТА ВІЗУАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЯХ

У статті досліджено особливості розвитку етнодизайну в умовах цифрової епохи, його інтеграцію в сучасне цифрове мистецтво, комп'ютерну графіку та систему візуальних комунікацій. Актуальність теми зумовлена процесами глобалізації та цифровізації культурного простору, що актуалізують потребу збереження національної ідентичності через сучасні засоби візуального мистецтва. Автором проаналізовано наукові підходи до розуміння етнодизайну, цифрового мистецтва та графічного дизайну, а також розглянуто можливості використання сучасних технологій, зокрема 3D-моделювання, генеративного дизайну та штучного інтелекту. Встановлено, що поєднання традиційних орнаментальних систем із цифровими інструментами сприяє формуванню нових візуальних рішень, які зберігають культурну автентичність і водночас відповідають сучасним естетичним вимогам.

Практичну основу дослідження становить аналіз ілюстративної колекції «Ukrainian ethnic collection», а також студентських дизайн-проектів, виконаних на основі етномотивів Житомирщини. Виявлено ефективність використання пласкої графіки, векторної стилізації та декоративних прийомів у цифровій інтерпретації традиційних образів. Особливу увагу приділено символу «Дерево життя» та регіональним орнаментальним мотивам Полісся, які стали основою для створення авторських візуальних композицій, постерів та елементів айдентики.

Результати дослідження підтверджують, що етнодизайн у цифровому середовищі є дієвим інструментом збереження культурної спадщини та розвитку сучасних візуальних комунікацій. Практичне значення полягає у можливості використання отриманих результатів у графічному дизайні, брендингу та освітньому процесі підготовки здобувачів.

Ключові слова: етнодизайн, цифрове мистецтво, комп'ютерна графіка, технології, інноваційні технології, візуальні комунікації, професійна освіта, графічний дизайн, національна ідентичність.

Kolesnyk Nataliia. ETHNODESIGN IN THE DIGITAL ERA: INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN COMPUTER GRAPHICS AND VISUAL COMMUNICATIONS

The article examines the development features of ethnodesign in the context of the digital era, its integration into contemporary digital art, computer graphics, and the system of visual communications. The relevance of the topic is determined by globalization and the digital transformation of the cultural space, which emphasize the need to preserve national identity through modern means of visual expression. The author analyzes scientific approaches to understanding ethnodesign, digital art, and graphic design, and considers the potential of contemporary technologies, including 3D modeling, generative design, and artificial intelligence. It is established that the combination of traditional ornamental systems with digital tools contributes to the creation of new visual solutions that preserve cultural authenticity while meeting contemporary aesthetic requirements.

The practical basis of the research is the analysis of the illustrative collection "Ukrainian ethnic collection" as well as student design projects based on the ethnic motifs of the Zhytomyr region. The effectiveness of using flat design, vector stylization, and decorative techniques in the digital interpretation of traditional images has been identified. Special attention is paid to the symbol "Tree of Life" and regional ornamental motifs of Polissia, which served as a basis for creating original visual compositions, posters, and identity elements.

The results of the study confirm that ethnodesign in the digital environment is an effective tool for preserving cultural heritage and developing modern visual communications. Its practical significance lies in the possibility of applying the obtained results in graphic design, branding, and the educational process of training future designers.

Key words: ethnodesign, digital art, computer graphics, technologies, innovative technologies, visual communications, professional education, graphic design, national identity.

Вступ. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується активною цифровізацією всіх сфер життєдіяльності, що суттєво впливає на трансформацію візуальної культури та дизайну. У цьому контексті особливого значення набуває поєднання традиційних художніх практик із новітніми цифровими технологіями. Одним із таких напрямів є етнодизайн, який виступає важливим засобом збереження та популяризації національної культурної спадщини, водночас адаптуючись до вимог сучасного інформаційного середовища.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю осмислення процесів інтеграції етнодизайну в цифрове мистецтво, комп'ютерну графіку та дизайн візуальних комунікацій. Умови глобалізації сприяють уніфікації візуального середовища, що актуалізує потребу у збереженні національної ідентичності через візуальні образи, символи та орнаменти. Водночас інноваційні технології, зокрема 3D-моделювання, генеративний дизайн та штучний інтелект, відкривають нові можливості для творчої інтерпретації традиційних мотивів та їх інтеграції у сучасний дизайн-простір.

Проблематика дослідження полягає у визначенні ефективних способів трансформації елементів етнодизайну в цифровому середовищі без втрати їх автентичності та культурного змісту. У сучасних умовах відродження української національної ідентичності та європейської інтеграції етнодизайн розглядається як важливий чинник збереження культурної спадщини та її адаптації до актуальних соціокультурних і візуальних практик [1].

У контексті сучасних досліджень Колеснікової А., Подлевського С., Осадчої А. етнодизайн важливим є напрямом, за яким інтеграція цифрових технологій у процесі художнього проектування розглядається як засіб актуалізації традиційної культурної спадщини та її адаптації до вимог сучасного візуального середовища [2, с. 52]. На думку Колесник Н. у сучасному українському дизайні простежується тенденція трансформації народних орнаментів у повноцінні

елементи візуальної айдентики, що забезпечує переосмислення традиційних мотивів відповідно до актуальних вимог цифрового середовища та візуальних комунікацій [3, с. 154].

Мачача Т. зазначає, що у процесі проектування виробів в етностилі важливим є цілісне осмислення традиційних форм, орнаментів і символіки як носіїв культурних смислів. При цьому адаптація етнічних мотивів до сучасного дизайну передбачає їх творче переосмислення з урахуванням функціональних і естетичних вимог. Застосування етнодизайну сприяє збереженню національної ідентичності та формуванню унікального візуального образу в сучасному культурному просторі [5].

У сучасному графічному дизайні типографіка виступає важливим формотворчим і змістовим елементом, що визначає стилістичну виразність візуальних комунікацій. На думку Костенка І. вона забезпечує не лише читабельність інформації, а й формує емоційне сприйняття та цілісний візуальний образ дизайн-продукту. У контексті етнодизайну типографічні рішення можуть інтегрувати елементи національної символіки, орнаментальні мотиви та характерні стилістичні риси, що сприяє посиленню ідентифікації культурного змісту в сучасному цифровому середовищі [4, с. 120].

На думку Руденченко А., Тименка В. у контексті дослідження етнодизайну у цифрову епоху важливим є формування професійної компетентності майбутніх дизайнерів, що передбачає поєднання теоретичних знань із практичними навичками художнього проектування та усвідомлене використання етнокультурних елементів у сучасних дизайн-процесах. Це створює підґрунтя для ефективної інтеграції традиційних мотивів у цифрове мистецтво та візуальні комунікації [7]. У процесі підготовки здобувачів вищої освіти Мешко А., Руденченко А., Орленко О. вважають, що важливого значення набуває використання засобів цифрового етнодизайну, що забезпечує поєднання традиційних культурних мотивів із сучасними технологіями комп'ютерної графіки

та сприяє формуванню професійних компетентностей у сфері візуальних комунікацій [6, с. 258].

Метою статті є дослідження особливостей використання етнодизайну в умовах цифрової епохи, аналіз впливу інноваційних технологій на трансформацію традиційних візуальних форм та визначення їх ролі у створенні ефективних візуальних комунікацій. Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань: проаналізувати сучасні тенденції розвитку цифрового мистецтва та комп'ютерної графіки; дослідити специфіку використання етнічних мотивів у дизайні; визначити можливості інноваційних технологій у процесі створення візуального контенту; окреслити перспективи розвитку етнодизайну в цифровому середовищі.

Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх застосування в сучасній дизайнерській діяльності, зокрема у сфері графічного дизайну, брендингу та створення візуальних комунікацій. Запропоновані підходи до інтеграції елементів етнодизайну в цифрове середовище можуть бути використані під час розробки айдентики брендів, рекламної продукції, вебдизайну та цифрового контенту, що сприятиме формуванню унікального візуального образу з урахуванням національної ідентичності. Використання результатів сприятиме формуванню у здобувачів освіти професійних компетентностей, розвитку креативного мислення та усвідомлення важливості збереження культурної спадщини у сучасному цифровому середовищі.

Матеріали та метод. Матеріалами дослідження слугували наукові праці вітчизняних і зарубіжних авторів у галузі мистецтвознавства, педагогіки та дизайну, а також нормативно-правові документи у сфері вищої освіти. Джерельну базу доповнюють освітньо-професійні програми «Графічний дизайн» і «Мистецтво в закладах освіти» Житомирського державного університету імені Івана Франка. У процесі дослідження враховано результати навчально-творчої діяльності здобувачів освіти, зокрема

проектні роботи, авторські дизайн-розробки та приклади інтеграції етнічних мотивів у сучасні дизайн-продукти. Додатково було проаналізовано візуальні матеріали (цифрові ілюстрації, графічні композиції, елементи айдентики), що відображають трансформацію традиційних форм у цифровому середовищі.

Методологічну основу дослідження становить комплекс загальнонаукових і спеціальних методів. Зокрема, застосовано методи аналізу і синтезу для узагальнення теоретичних підходів до розуміння етнодизайну та цифрового мистецтва; порівняльний метод – для виявлення особливостей використання етнічних мотивів у традиційному та цифровому дизайні; системний підхід – для розгляду етнодизайну як складової сучасних візуальних комунікацій; візуально-аналітичний метод – для дослідження композиційних, стилістичних і колористичних особливостей графічних робіт; метод моделювання – для визначення можливостей інтеграції елементів етнодизайну з використанням інноваційних технологій, зокрема 3D-моделювання, генеративного дизайну та засобів штучного інтелекту.

Застосування зазначених матеріалів і методів забезпечило комплексне дослідження процесів трансформації етнодизайну в умовах цифрової епохи та дало змогу визначити його потенціал у створенні ефективних візуальних комунікацій. Для цифрової реалізації творчих завдань у межах освітньо-професійних програм «Графічний дизайн» та «Мистецтво в закладах освіти» використовувалися професійні та безкоштовні програмні засоби, а також онлайн-сервіси. До професійного програмного забезпечення належать Adobe Photoshop (створення цифрових постерів та обробка зображень), Adobe Illustrator (розробка векторних етнічних орнаментів і логотипів), Adobe InDesign (верстка буклетів і презентаційних матеріалів), а також Blender (створення 3D-об'єктів та етномотивованих візуалізацій).

Серед безкоштовних програм застосовувалися GIMP (редагування растрових

зображень і колажів), Inkscape (розробка стилізованих орнаментальних композицій) та Krita (створення авторських цифрових ілюстрацій у техніці digital painting).

Онлайн-сервіси включали Canva (створення афіш і соціальних постерів на основі етнічних мотивів), Figma (проєктування візуальних макетів і командна розробка дизайн-концепцій), а також інструменти штучного інтелекту, зокрема Adobe Firefly та Midjourney, які використовувалися для генерації концепт-артів та пошуку стилістичних рішень на основі етнодизайну.

У межах освітнього процесу здобувачами освіти були виконані такі практичні завдання: розробка серії постерів «Український орнамент у цифровому мистецтві» в Adobe Photoshop, створення логотипів із використанням етнічних символів у Adobe Illustrator, проєктування бренд-айдентики умовного культурного фестивалю у Figma, а також виконання 3D-візуалізацій декоративних етно-об'єктів у Blender. Крім того, у Canva створювалися соціальні медіа-пости з адаптацією традиційних орнаментів до сучасного цифрового формату.

Такий підхід забезпечує поєднання академічного навчання з практичними навичками роботи в сучасних цифрових середовищах, сприяє формуванню професійних компетентностей та розвитку креативного мислення здобувачів освіти.

Результати. Зазначимо, що наше дослідження спрямоване на комплексне осмислення взаємодії традицій і новітніх технологій у дизайні візуальних комунікацій, що є важливим для формування сучасної культурної та професійної парадигми дизайну. У результаті дослідження студенти освітньо-професійних програм «Графічний дизайн», «Мистецтво в закладах освіти» Житомирського державного університету імені Івана Франка здійснили комплексний аналіз ілюстративної колекції «Ukrainian ethnic collection», визначили особливості стилізації етнічних мотивів у цифровому середовищі та простежили трансформацію традиційних елементів через засоби сучасної комп'ютерної графіки. Було встановлено

роль пласкої графіки, декоративної стилізації та векторних рішень у формуванні цілісного візуального образу, а також узагальнено тенденції інтеграції етнодизайну в сучасні візуальні комунікації.

У процесі дослідження було проаналізовано авторську ілюстративну колекцію «Ukrainian ethnic collection» (автор: CallMeStasia, напрям – цифрові ілюстрації), яка є прикладом сучасної інтерпретації українського етнодизайну в умовах цифрового мистецтва. Вибір даного візуального матеріалу зумовлений його репрезентативністю щодо поєднання традиційної орнаментики, національної символіки та сучасних графічних прийомів, характерних для комп'ютерної графіки (див. Рис. 1).

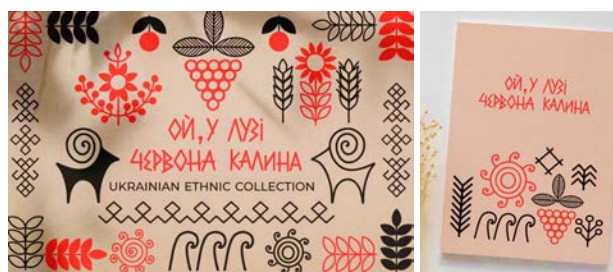

Рис. 1. Ілюстративна колекція «Ukrainian ethnic collection» у цифровому мистецтві (автор: CallMeStasia)

Аналіз колекції здійснювався за такими критеріями: композиційна побудова, колористичне рішення, стилістичні особливості, ступінь стилізації етнічних елементів, а також способи цифрової візуалізації. Особливу увагу приділено тому, як традиційні українські мотиви (орнаменти, флористичні елементи, символічні образи) трансформуються у сучасні графічні форми без втрати культурної ідентичності.

У результаті аналізу встановлено, що в роботах колекції домінує стилізація етнічних елементів через спрощення форм, акцент на ритміці орнаменту та використання контрастної, але гармонійної кольорової палітри, характерної для української візуальної традиції. Водночас цифрові інструменти дозволяють автору досягати високого рівня деталізації та декоративності, що підсилює

зображень (див. Рис. 2).

Рис. 2. Стилiстичнi особливостi етнодизайну в цифрових iлюстрацiях (автор: CallMeStasia)

Також видзначено застосування принципiв сучасного цифрового мистецтва, зокрема пласкої графiки, декоративної стилiзацiї та елементiв векторного дизайну, що наближує колекцiю до актуальних тенденцiй у сферi вiзуальних комунiкацiй. Це свiдчить про ефективну iнтеграцiю етнодизайну в цифрове середовище та демонструє можливостi переосмислення традицiйної культури засобами сучасної комп'ютерної графiки (див. Рис. 3).

Рис. 3. Цифровi прийоми у етнодизайнi: flat-дизайн i векторна стилiзацiя (автор: CallMeStasia)

Отже, аналіз колекції «Ukrainian ethnic collection» дозволив визначити ключові підходи до цифрової інтерпретації етнічних мотивів, що можуть бути використані у створенні сучасних дизайн-проектів у сфері графічного дизайну та візуальних комунікацій.

Крім того, здобувачі освіти розробили власні дизайн-проекти на основі опрацьованого матеріалу з урахуванням регіональних особливостей етнокультурної спадщини Житомирщини. У створених роботах було використано мотиви традиційної орнаментики Полісся, характерні колористичні рішення, природні образи, символічні елементи, притаманні культурному ландшафту регіону. Застосовано принципи етнодизайну у поєднанні з цифровими технологіями комп'ютерної графіки (див. Рис. 4).

Рис. 4. Вiзуалiзацiя етнодизайну Житомирщини в авторських студентських проєктах (автор: Загоруйко Анастасiя)

Результатом стали авторські iлюстрацiї, тематичнi постери та елементи вiзуальної айдентики, що вiдображають локальну культурну специфiку Житомирщини та її переосмислення у сучасному вiзуальному середовищi. Отриманi дизайн-проекти демонструють практичне засвоєння дослiджених пiдходiв, сформованiсть навичок роботи з етномотивами та здатнiсть до їх творчої iнтерпретацiї в умовах цифрового мистецтва i сучасних вiзуальних комунiкацiй.

Зазначимо, що пiд час вивчення освiтньої компоненти «Декоративно-прикладне мистецтво та етнодизайн» здобувачi освiти розробили авторськi вiзуальнi композицiї, у яких здiйснено стилiзацiю символу «Дерева життя» та традицiйних орнаментiв Житомирщини засобами комп'ютерної графiки. У процесi дизайн-проектування було проаналiзовано характернi для рiгiону орнаментальнi мотиви Полiсся, зокрема рослиннi елементи, геометризovani форми та ритмiчнi композицiї, якi стали основою для побудови цiлiсного вiзуального образу (див. Рис. 5).

Рис. 5. Стилiзацiя символу «Дерева життя» та традицiйних орнаментiв Житомирщини засобами комп'ютерної графiки

Особливу увагу приділено трансформації традиційної символіки через спрощення форм, узагальнення деталей та адаптацію кольорової палітри до сучасних вимог дизайну. «Дерево життя» інтерпретовано як композиційний центр, що об'єднує елементи орнаменту в гармонійну структуру, підкреслюючи ідеї безперервності життя, зв'язку поколінь та культурної спадкоємності.

Застосування цифрових інструментів (векторної графіки, графічних редакторів) дозволило досягти чіткої графічної виразності, декоративності та варіативності дизайнерських рішень. Отримані роботи демонструють здатність здобувачів інтегрувати регіональні етномотиви Житомирщини у сучасний дизайн-простір та використовувати їх як основу для створення актуальних візуальних комунікацій.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що етнодизайн у цифрову епоху є важливим напрямом розвитку сучасного дизайну візуальних комунікацій, який поєднує традиційні культурні коди з можливостями інноваційних технологій. Інтеграція елементів національної орнаментики та символіки в цифрове мистецтво

й комп'ютерну графіку сприяє формуванню унікальних візуальних рішень, що зберігають культурну ідентичність та відповідають сучасним естетичним вимогам.

Аналіз ілюстративної колекції “Ukrainian ethnic collection” засвідчив ефективність використання пласкої графіки, векторної стилізації та декоративних прийомів у трансформації етнічних мотивів. Виявлено, що цифрові інструменти дозволяють не лише адаптувати традиційні форми до сучасного медіапростору, але й розширювати їх художньо-виражальні можливості.

Практична складова дослідження підтвердила, що здобувачі освіти здатні застосовувати отримані знання у процесі створення власних дизайн-проектів, зокрема постерів та елементів візуальної айдентики на основі етномотивів. Це свідчить про сформованість базових професійних компетентностей у сфері графічного дизайну та цифрового мистецтва.

Отже, етнодизайн у поєднанні з інноваційними технологіями виступає ефективним інструментом розвитку сучасних візуальних комунікацій, сприяє збереженню культурної спадщини та відкриває нові можливості для творчої реалізації дизайнерських рішень.

Література:

1. Етнодизайн у контексті відродження української національної ідентичності та європейської інтеграції. Кн. 1 : зб. наук. праць / редкол.: гол. ред. М.В. Гриньова, упоряд. і відп. ред. Є.А. Антонович, М.В. Гриньова та ін. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2024. 366 с. URL: <https://reposit.nupp.edu.ua/files/original/4/17047/1d80da743b524672b54473323ee80a739163c5e2.pdf>
2. Колеснікова А., Подлевський С., Осадча А. Етнодизайн в контексті цифрових технологій. Актуальні питання гуманітарних наук. 2025. Вип. 83, т. 2. С. 50–57. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-7>
3. Колесник Н.Є. Від орнаменту до айдентики: трансформація народних мотивів у сучасному українському дизайні. Український мистецтвознавчий дискурс. 2026. № 1. С. 154–160. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2026.1.17>
4. Костенко І.О. Типографіка у стильових категоріях графічного дизайну. Український мистецтвознавчий дискурс. 2025. № 6. С. 120–126. DOI: <https://doi.org/10.32782/uad.2025.6.14>
5. Мачача Т.С. Проектування виробів в етностилі : навчальний посібник [Електронне видання]. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2021. 225 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729472/1/Мачача_%20Проектування%20виробів%20в%20етностилі_ПОСІБНИК.pdf
6. Мешко А.М., Руденченко А.А., Орленко О.С. Фахова підготовка здобувачів вищої освіти засобами цифрового етнодизайну. Суспільство та національні інтереси. 2025. Т. 10, № 2. С. 257–265. DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2\(10\)-257-264](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-257-264)
7. Руденченко А.А., Тименко В.П. Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності з етнодизайну у студентів закладів вищої освіти : монографія. Київ, 2020. 356 с. URL: https://fomd.kubg.edu.ua/images/2023/Кафедра_дмр/monographiya2020_2.pdf

References:

1. Hrynova, M.V., Antonovych, Ye.A., Hrynova, M.V., et al. (Eds.). (2024). Etnodyzain u konteksti vidrozhennia ukraïnskoï natsionalnoi identychnosti ta yevropeïskoï inteɦratsii [Ethnodesign in the context of revival of Ukrainian national identity and European integration]. Vol. 1. Poltava: PNPU imeni V. H. Korolenka. <https://reposit.nupp.edu.ua/files/original/4/17047/1d80da743b524672b54473323ee80a739163c5e2.pdf> [in Ukrainian]
2. Kolesnikova, A., Podlievskyi, S., & Osadcha, A. (2025). Etnodyzain v konteksti tsyfrovyykh tekhnolohii [Ethnodesign in the context of digital technologies]. Aktualni pytannia humanitarnykh nauk, 83(2), 50–57. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/83-2-7> [in Ukrainian]
3. Kolesnyk, N.Ye. (2026). Vid ornamentu do aidentyky: transformatsiia narodnykh motyviv u suchasnomu ukraïnskomu dyzaini [From ornament to identity: transformation of folk motifs in modern Ukrainian design]. Ukraïnskyi mystetstvoznavchyi dyskurs, 1, 154–160. <https://doi.org/10.32782/uad.2026.1.17> [in Ukrainian]
4. Kostenko, I.O. (2025). Typohrafika u stylovykh katehoriïakh hrafichnoho dyzainu [Typography in stylistic categories of graphic design]. Ukraïnskyi mystetstvoznavchyi dyskurs, 6, 120–126. <https://doi.org/10.32782/uad.2025.6.14> [in Ukrainian]
5. Machacha, T.S. (2021). Proiektuvannia vyrobiv v etnostyli [Designing products in ethnic style] (Electronic ed.). Kyiv: KONVI PRINT. https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/729472/1/Мачача_Проєктування%20виробів%20в%20етностилі_ПОСІБНИК.pdf [in Ukrainian]
6. Meshko, A.M., Rudenchenko, A.A., & Orlenko, O.S. (2025). Fakhova pidhotovka zdobuvachiv vyshchoï osvity zasobamy tsyfrovoho etnodyzainu [Professional training of higher education students by means of digital ethnodesign]. Suspilstvo ta natsionalni interesy, 10(2), 257–265. [https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2\(10\)-257-264](https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-2(10)-257-264) [in Ukrainian]
7. Rudenchenko, A.A., & Tymenko, V.P. (2020). Teoretyko-metodychni zasady formuvannia profesiinoï kompetentnosti z etnodyzainu u studentiv zakladiv vyshchoï osvity [Theoretical and methodological foundations of forming professional competence in ethnodesign among higher education students]. Kyiv. https://fomd.kubg.edu.ua/images/2023/Кафедра_дмр/monographiya2020_2.pdf [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 24.04.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 29.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)